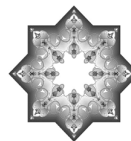

نقش راهبردی مدیریت ریسک بر تعامل بین کارایی، عملکرد و سلامت مالی بانکها

صفحات ۷۱ تا ۹۶

دریافت: ۹۸/۰۹/۲۰

پذیرش: ۹۸/۱۱/۱۶

^۱ سیدمرتضی موسوی

^۲ عسگر پاک مرام

^۳ جمال بحری ثالث

^۴ حسن قالیباف اصل

چکیده

همه سازمان‌ها در رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده با ریسک مواجه می‌شوند، اما در صورت درک و برخورداری از مدیریت راهبردی ریسک، آن ریسک می‌تواند به مزیت رقابتی تبدیل شود. بانک‌ها به‌عنوان مهم‌ترین نهادهای فعال در بازارهای پولی و مالی، نقش به‌سزایی در رشد و پیشرفت کشورها دارند. به دلیل این نقش اساسی و جلوگیری از هدر رفت منابع مالی، بررسی کارایی بانک‌ها از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. به دلیل این اهمیت، نهادهای نظارتی ملی و بین‌المللی با تحمیل محدودیت‌هایی سعی دارند تا از افزایش ریسک پرتفوی بانک‌ها جلوگیری نمایند، از طرفی اعمال این محدودیت ممکن است با کاهش اختیارات بانک‌ها در سرمایه‌گذاری و وام‌دهی، باعث تضعیف عملکرد بانک‌ها شود؛ بنابراین هدف اصلی پژوهش حاضر، با پیروی از پژوهش لو و همکاران (۲۰۱۸) و بیانیه سوم کمیته بال (۲۰۱۴) بررسی تأثیر مدیریت راهبردی ریسک (تعیین انباره و اشتهای ریسک، تدوین و اجرای استراتژی ریسک، ارزیابی داخلی، برنامه‌ریزی و آزمون بحران، گزارش دهی و شفافیت) بر تعامل بین کارایی، عملکرد و سلامت مالی صنعت بانکداری ایران پرداخته شده است. جامعه آماری این پژوهش، مدیران ستادی و شعب صنعت بانکداری ایران است و برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه استاندارد استفاده شده که پس از آزمون‌های پایایی و روایی داده‌های نمونه، بر اساس رویکرد مدل یابی ساختاری تحلیل گردیده‌اند. نتایج پژوهش نشان داد که گزارش دهی و شفافیت بر تعامل بین کارایی، عملکرد و سلامت مالی بانک‌ها تأثیر معناداری دارد. همچنین تأثیر معنادار ارزیابی داخلی، برنامه‌ریزی و آزمون بحران بر تعامل بین عملکرد و سلامت مالی بانک‌ها نیز مشاهده گردید.

واژگان کلیدی: مدیریت راهبردی ریسک، کارایی و عملکرد بانک، سلامت مالی، مدل یابی ساختاری.

m_mortaza33@yahoo.com

pakmaram@bonabiau.ac.ir

bahrsls.j@gmail.com

ghalibafasl@yahoo.com

۱- دانشجوی دکتری حسابداری، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران؛

۲- دانشیار حسابداری، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران (نویسنده مسئول)؛

۳- استادیار حسابداری، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران؛

۴- دانشیار مدیریت مالی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران؛

مقدمه

بحران‌های اخیر بانکی بین‌المللی نشان داد که حتی بانک‌هایی که به‌عنوان بانک کارآمد طبقه‌بندی شده بودند، از جمله سیتی گروپ و مریل لینچ^۱ با مشکلات جدی روبه‌رو شدند. این موضوع به این معنا است که باید در مفهوم ارزیابی عملکرد بانک‌ها تجدیدنظر شود. یکی از نقاط مشترک روش‌های ارزیابی عملکرد در گذشته این بود که همه آن‌ها تنها به یک دیدگاه محدود بودند و کارایی را از منظر یکی از ذینفعان مورد بررسی قرار می‌دادند و ادراک یا دیدگاه سایر گروه‌های ذینفع در مؤسسه مالی را نادیده می‌گرفتند. تمام گروه‌های ذینفع بانک‌ها باید در فرایند ارزیابی عملکرد بانک مشارکت داشته باشند و به‌عبارت دیگر یک بانک کارا باید انتظارات همه گروه‌های ذینفع را ملاحظه کند و به بیان صریح‌تر، برای سنجش میزان عملکرد یک بانک، لازم است میزان رضایتمندی همه گروه‌های ذینفع آن ارزیابی شود. یک بانک کارا بانکی است که به سطح معینی از رضایت کلی برای همه افراد و گروه‌های ذینفع خود دست یابد (تقی نتاج و همکاران، ۱۳۹۷). امروزه سازمان‌ها و شرکت‌ها به‌طور وسیعی در ابعاد مختلف تغییر کرده‌اند و محیط تجاری نیز دائماً با پیشرفت‌های فناوری در حال تغییر است؛ اما انواع روش‌های حسابداری با تغییرات همگام نبوده‌اند و به رویه سنتی خود ادامه می‌دهند. یکی از مهم‌ترین اهداف بنگاه‌های اقتصادی، کسب سود در کوتاه‌مدت و افزایش ثروت مالکان در بلندمدت است. این امر با اتخاذ تصمیمات مناسب در فرآیند سرمایه‌گذاری امکان‌پذیر است که رابطه مستقیم با ارزیابی عملکرد بنگاه اقتصادی دارد. ارزیابی عملکرد بنگاه‌ها به‌منظور اطمینان از تخصیص بهینه منابع محدود سهامداران و اعتباردهندگان امری مهم و حیاتی به حساب می‌آید (خشنود و اسفندیاری، ۱۳۹۳).

با توجه به ناکارا بودن اکثر بازارهای پول از جمله بانک‌های ایران، مسئله این پژوهش چگونگی درک میزان کارایی و عملکرد بانک‌های کشور در قبال ابعاد مدیریت راهبردی ریسک بر پایه بیانیه سه کمیته بال هست و همچنین با توجه به تحقیقات انجام شده در ایران در زمینه مدیریت ریسک، کارایی بانک‌ها و عملکرد بانک‌ها، پژوهش حاضر مؤلفه‌هایی را مورد آزمون قرار داده که در تحقیقات قبلی آزمون نشده است و موارد مشابهی برای آن وجود ندارد. لذا، در این پژوهش تأثیر مدیریت راهبردی ریسک بر کارایی و عملکرد بانک‌ها آشکار

می‌شود؛ بنابراین با توجه به مطالب فوق، این پژوهش در پی پاسخ به این سؤال است که مدیریت راهبردی ریسک چه تأثیری بر کارایی و عملکرد بانک‌های کشور دارد؟ به‌منظور پاسخ به این سؤال، از یک طرف اثر ابعاد مدیریت ریسک بر کارایی بانک‌ها و از طرف دیگر تأثیر ابعاد مدیریت ریسک بر عملکرد بانک‌ها مطالعه می‌شود. لذا، در مطالعه حاضر در حقیقت مفهوم جدیدی از یک بانک کارآمد با عنوان بانک کارا^۱ معرفی می‌شود از این رو، انتظار می‌رود نتایج پژوهش حاضر بتواند به مدیران، تحلیل‌گران مالی، سرمایه‌گذاران، سپرده‌گذاران و سایر ذی‌نفعان در درک بهتر درک میزان کارایی و عملکرد بانک‌ها در قبال ابعاد مدیریت ریسک، کمک کرده و آن‌ها را در اتخاذ تصمیم‌های صحیح مالی و سرمایه‌گذاری کمک نماید. این پژوهش با طرح مبانی نظری و پیشینه پژوهش‌های مرتبط با موضوع و همچنین تبیین روش پژوهش و فرضیه‌های برگرفته از مسئله و مبانی نظری پژوهش ادامه یافته و سپس به تشریح نتایج آزمون فرضیه‌ها پرداخته شد و در نهایت نتیجه‌گیری و پیشنهادها بیان می‌شود.

۱. ادبیات پژوهش

۱-۱. ادبیات تجربی

می‌توان بیان نمود موضوع مدیریت ریسک، کارایی، عملکرد و سلامت مالی بانک‌ها با مطالعات پیشین آغاز گردیده است. با نگاهی به ارتباط بین این متغیرها در پژوهش‌های پیشین، می‌توان مدل جدیدی را مطرح نمود که باعث افزایش کارایی و سلامت مالی بانک‌های کشور گردد. از جمله پژوهش‌های انجام‌شده که در شکل‌گیری روابط بین متغیرهای مورد مطالعه نقش داشتند، می‌توان به پژوهش‌های زیر اشاره نمود:

حیدری و همکاران (۱۳۹۶)، در پژوهشی مدل‌سازی ریسک اعتباری سبد تسهیلات اعتباری بانک با استفاده از مدل‌سازی اکچوئری (مطالعه موردی: بانک رفاه) نتایج به‌دست آمده نشان‌دهنده آن است که می‌توان با موفقیت در بانک‌های ایرانی از توابع اکچوئری برای مدل‌سازی ریسک اعتباری و پیش‌بینی و تحلیل موارد نکول استفاده نمود. صفتی و همکاران (۱۳۹۶)، در پژوهشی نشان دادند که بانک‌های دولتی بزرگ و کوچک از مولدترین مقیاس تولید دور هستند به‌استثنای بانک توسعه صادرات که وضعیت خوبی در مقیاس مولد بهینه فنی

دارد. از طرف دیگر بانک‌های خصوصی بزرگ و کوچک کاملاً در مقیاس مولد فنی قرار دارند. تقی نتاج و همکاران (۱۳۹۷)، به بررسی تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر عملکرد مالی بانک‌ها با تأکید بر نقش تعدیل‌کنندگی کیفیت افشاء پرداخته‌اند و به این نتیجه دست یافته‌اند که کیفیت حاکمیت شرکتی بر عملکرد مالی بانک‌ها تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد.

چانگ و همکاران (۲۰۱۵)^۱، پژوهشی با عنوان حاکمیت شرکتی و تأثیر رقابت در بازار محصول بر ساختار سرمایه انجام دادند. بر اساس یافته‌های پژوهش، رقابت در بازار محصول باعث ایجاد انگیزه افزایش ثروت سهامداران برای شرکت‌هایی است که دارای ساختار سرمایه ضعیف هستند. همچنین، بین سرعت تعدیل ساختار سرمایه در بین شرکت‌ها تفاوت وجود دارد. سرعت تعدیل در شرکت‌هایی که حاکمیت ضعیف دارند، کندتر است. لی و همکاران (۲۰۱۱)^۲، در مطالعه خود به بررسی تأثیر حاکمیتی رقابت در بازار محصول روی کیفیت افشاء پرداختند، آن‌ها استقلال هیئت‌مدیره، دوگانگی رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل و اندازه هیئت‌مدیره را به‌عنوان عوامل مهم ساختار هیئت‌مدیره در نظر گرفتند و به این نتیجه رسیدند که رقابت بازار محصول بر رابطه بین استقلال هیئت‌مدیره و دوگانگی هیئت‌مدیره با کیفیت افشاء تأثیر می‌گذارد، ولی در مورد تأثیر رقابت در بازار و تأثیر آن بر رابطه بین اندازه هیئت‌مدیره و مدیرعامل رابطه‌ای کشف نشد. واساکیس و همکاران^۳ (۲۰۱۵)، در پژوهشی با عنوان کارایی، سرمایه و ریسک صنعت بانکداری به این نتیجه دست یافتند که با افزایش کارایی و سرمایه بانک‌ها، میزان ریسک نقدینگی، ریسک بازار و ریسک عملیاتی بانک‌ها کاهش می‌یابد. کنوولوا و زارمبو^۴ (۲۰۱۵)، دریافتند که بانک قادر به جمع‌آوری اساس منابع خود چه از طریق جذب سپرده اضافی در نرخ بهره بالاتر و یا با استفاده از یک تحقق فروش دارایی‌های دیگر است. جدای از آن، منبع دیگری از مسائل بالقوه نقدینگی حساسیت بانک به نوسانات در نرخ بهره است. دانگ و پیش^۵ (۲۰۱۶)، عملکرد بانک‌های چین را بر اساس کارایی سود و بهای تمام شده بررسی نمودند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند متغیرهای مانند ساختار مالکیت، اندازه و وضعیت بانک در بورس اوراق بهادار، مهم‌ترین متغیرهای مؤثر بر کارایی و عملکرد بانک‌ها به

1- Chang & et al.

2- Li & et al.

3- Wasakec & other.

4- Konovalova, N., and Zarembo.

5- Dong & Piesse.

کار می‌آیند. سکانلا^۱ (۲۰۱۶)، بیان می‌کند که ریسک نقدینگی نیازی به پوشش حقوق صاحبان سهام ندارد بلکه نیاز به حجم کافی از دارایی نقدینگی و اوراق بهادار نقد دارد. به همین دلیل تنظیم ریسک نقدینگی در بانکداری بر نقدینگی نسبت مبتنی بر محدودیت‌های مالی تمرکز دارد. ژانگ و همکاران^۲ (۲۰۱۷)، به بررسی تأثیر ساختار مالکیت بر عملکرد بانک‌ها پرداخته و به این نتیجه دست یافته‌اند که میزان مالکیت نهادی موجب تقویت عملکرد بانک‌ها می‌شود. بیتار و همکاران^۳ (۲۰۱۸)، در پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که نرخ سرمایه بانک‌ها بر ریسک و کارایی بانک‌ها تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد و همچنین با افزایش نرخ سرمایه بانک‌ها، میزان سودآوری بانک‌ها نیز افزایش می‌یابد. مززی^۴ (۲۰۱۸)، در پژوهشی به این نتیجه دست یافتند که مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی موجب افزایش کارایی نظام بانکی می‌شود. لاسود^۵ (۲۰۱۸)، به این نتیجه دست یافتند که مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی موجب افزایش پایداری مالی بانک‌های اسلامی می‌شود. المالکاوای^۶ (۲۰۱۸)، نشان دادند که مکانیزم‌های راهبردی شرکتی تأثیر مثبت و معنی‌داری روی بازده دارایی‌ها و بازده حقوق صاحبان سهام بانک‌ها دارد. ژانگ و همکاران^۷ (۲۰۱۸)، دریافتند که سودآوری، سرمایه و اندازه بانک بر ریسک اعتباری بانک‌ها تأثیر معنی‌داری دارد. لو و همکاران^۸ (۲۰۱۸)، در پژوهشی با عنوان کارایی بانک‌ها در نیوزلند به این نتیجه دست یافتند که اندازه بانک، نرخ بازده حقوق صاحبان سهام، کیفیت دارایی‌ها بر کارایی بانک‌ها عامل مؤثری به شمار می‌آیند. زینب و منسی^۹ (۲۰۱۸)، در پژوهشی با عنوان حاکمیت شرکتی، ریسک و کارایی بانک‌های اسلامی به این نتیجه دست یافتند که مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی موجب کاهش ریسک نقدینگی و ریسک عملیاتی بانک‌ها و موجب افزایش کارایی فنی و عملیاتی بانک‌ها می‌شود.

1- Scannella, E

2- hang & et al

3- Bitar & et al

4- muzezi

5- Mongi Lassoued

6- Al-Muakavi

7- hang & et al

8- lu & other

9- Zeynab & Mensi

۱-۲. ادبیات نظری

۱-۲-۲. مدیریت راهبردی ریسک

رویه‌ای است که در تعامل با نااطمینانی‌های ناشی از بازارهای مالی، بانک را به سوی اتخاذ استراتژی مناسب سوق می‌دهد (Karen, 2005). مدیریت ریسک در بانک‌ها اهمیت زیادی دارد و مقررات نظارتی، به خصوص مقررات بانک مرکزی باید مورد توجه خاص قرار گیرد. تهیه انباره ریسک: قبل از اقدام به تهیه انباره ریسک، می‌بایستی فرایندها، فعالیت‌ها و زیرفعالیت‌های هر یک از واحدها و شعب بانک توسط خود کارشناسان و مدیریت واحدهای مختلف با همکاری واحد سازمان و روش‌ها به فرمت ساختار فرآیندهای بانکی استاندارد بین‌المللی تهیه، به تأیید رسیده و برای تهیه انباره ریسک در اختیار مدیریت ریسک قرار گیرند. پس از آن تیم شناسایی و ارزیابی ریسک بانک متشکل از کارشناس واحد مدیریت ریسک، کارشناس واحدهای سازمان (شعب) تحت مطالعه و مدیر واحد مربوطه به شناسایی ریسک‌های اعتباری، بازار، نقدینگی، عملیاتی، شهرت و تمرکز مبادرت کرده و کنترل‌های موجود مرتبط با فرایندها و فعالیت‌های واحدها یا شعب بانک را انجام می‌دهند. سپس ریسک‌ها و کنترل‌های شناسایی شده به تأیید مدیر واحد موردنظر و مدیریت ریسک می‌رسند. از آنجا که مؤلفه «اهمیت» در انباره ریسک به دو دسته اساسی و غیر اساسی تقسیم می‌شود، حاصل ضرب شدت و احتمال اهمیت آنها را مشخص می‌سازد. این روش، روش خودارزیابی ریسک‌ها و کنترل‌ها نامیده می‌شود (کمیته نظارت بانکی، ۲۰۱۱).

تعیین اشتهای ریسک: پس از تهیه انباره ریسک که تصویر کلی از وضعیت ریسک‌های بانک ارائه می‌دهد، حدود قابل قبول برای هر یک از ریسک‌ها با توجه به حفظ کفایت سرمایه مطلوب، حفظ کفایت نقدینگی مطلوب و سودآوری تعیین می‌شود که به عنوان اشتهای ریسک شناخته می‌شود. با توجه به اینکه کفایت سرمایه و کفایت نقدینگی در خلاف جهت سودآوری حرکت می‌کنند، تعیین اشتهای ریسک نیازمند تصمیم‌گیری در سطوح مدیریت ارشد بانک است و علاوه بر این هیات‌مدیره باید آن را تصویب و بر پیاده‌سازی آن نظارت نماید (کمیته نظارت بانکی، ۲۰۱۱). تدوین پروسه‌های مورد نیاز برای اجرایی کردن استراتژی ریسک: استراتژی ریسک بانک یک سند بالادستی برای مدیریت ریسک محسوب می‌شود، به منظور اجرایی کردن استراتژی ریسک، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های متعددی در

زمینه‌های مربوط به ریسک‌های اعتباری، ریسک‌های نقدینگی، ریسک‌های بازار و ریسک‌های عملیاتی تهیه شده و از طریق واحد سازمان و روش‌ها به سایر واحدهای ذی‌ربط ابلاغ شده‌اند. این آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها شامل نحوه مدیریت ریسک و کنترل‌ها در خط اول دفاعی و نحوه نظارت مدیریت ریسک به عنوان خط دوم دفاعی می‌شود (کمیته نظارت بانکی بال^۱، ۲۰۱۱). ارزیابی داخلی کفایت سرمایه و نقدینگی: داشتن پرونده‌های مدون برای ارزیابی داخلی کفایت سرمایه و کفایت نقدینگی و اجرای موثر آنها از طریق نظارت مستقیم هیات‌مدیره، از الزامات مهم استانداردهای جدید بانکداری در سطح بین‌المللی است. روش‌های شناسایی ریسک‌ها، اندازه‌گیری ریسک‌های ذاتی و ریسک‌های باقی مانده پس از اعمال کنترل‌ها و محاسبه سرمایه لازم برای پوشش ریسک‌های باقی مانده در درجه اول اولویت قرار دارند (کمیته نظارت بانکی بال، ۲۰۱۱). برنامه‌ریزی برای سرمایه و نقدینگی بانک: با توجه به استراتژی کسب‌وکار و استراتژی ریسک، بانک سرمایه مورد نیاز برای داشتن یک نسبت کفایت سرمایه «بسیار خوب»، یعنی حداقل ۱۳ درصد را طبق استاندارد بازل-۳ باید مورد هدف قرار دهد (Zins & weil, 2017). آزمون‌های بحران: از الزامات جدید بانکداری در سطح بین‌المللی، قابلیت بانک در تخمین کفایت سرمایه و کفایت نقدینگی در شرایط بحرانی است. برای این منظور بانک باید بتواند انواع سناریوها را برای شرایط بحرانی تعریف کرده و با توجه به افزایش قابل ملاحظه ریسک‌ها در شرایط بحرانی کفایت سرمایه مطلوب را حفظ کند (Zins & weil, 2017). گزارش‌دهی و شفافیت: بانک‌ها باید خود را ملزم کنند که علاوه بر الزامات گزارش‌دهی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منطبق با آخرین استانداردهای گزارش‌دهی و شفافیت بین‌المللی عمل کنند (صدری، ۱۳۸۷). گزارش‌های ریسک بانک‌ها هم باید طبق استانداردهای گزارش‌دهی مالی بین‌المللی^۲ و هم استانداردهای بازل-۳ ارائه شوند (زینس و لازنت، ۲۰۱۷). شفافیت را می‌توان سادگی و سهولت تحلیل معنادار فعالیت‌های شرکت و بنیان‌های اقتصادی آن توسط فرد خارج از شرکت دانست. وجود شفافیت از یک‌سو به سهامداران خرد اطمینان می‌دهد که همواره اطلاعات قابل اتکا و به‌موقع در خصوص ارزش شرکت دریافت خواهند کرد و سهامداران عمده و مدیران در پی تضييع حقوق آنها نیستند و از سوی دیگر مدیران را برای تلاش در جهت افزایش ارزش شرکت به‌جای پیگیری منافع

1- Basel Committee on Banking Supervision

2- IFRS

کوتاه‌مدت شخصی ترغیب کند و در نتیجه می‌تواند از میزان و شدت رسوایی‌های مالی به میزان قابل توجهی بکاهد. اطلاعات شفاف را می‌توان به‌عنوان یکی از ابزارهای ایفای مسئولیت پاسخگویی مدیران دانست. هر قدر توزیع اطلاعات در جوامع بیشتر باشد، امکان تصمیم‌گیری آگاهانه و پاسخگویی بخش خصوصی و دولتی در مورد چگونگی تحصیل و مصرف منابع بیشتر می‌شود و امکان رشد فساد کاهش می‌یابد (بولو و همکاران، ۱۳۸۹). با وجود اینکه اصطلاح «شفافیت» در سامانه‌های افشای اطلاعات مالی و نیز در استانداردهای حسابداری کاربرد فراوانی دارد، ولی در رابطه با این اصطلاح تعریف مشترکی وجود ندارد که همگان در مورد آن اتفاق نظر داشته باشند. به‌عنوان نمونه، لویت^۱ (۱۹۸۵) شفافیت را همان استانداردهای مناسب و مطلوب حسابداری می‌داند که صورت‌های مالی تهیه‌شده بر اساس آن‌ها رویدادهای مالی را در همان دوره وقوع گزارش می‌کنند. از نظر پونال و شپیر^۲ (۱۹۹۹) شفافیت به استانداردهایی اطلاق می‌شود که رویدادها، معاملات، قضاوت‌ها و برآوردهای ساختاری صورت‌های مالی را نمایش می‌دهند. در تعاریفی دیگر، شفافیت در قالب ترکیب ویژگی‌ها به هنگام بودن و محافظه‌کاری تفسیر شده است. ولی در هر صورت شفافیت و افشای کامل و دقیق اطلاعات در کارکرد مطلوب یک بازار کارای سرمایه عوامل کلیدی هستند (پاک مرام و همکاران، ۱۳۹۳).

۲-۲-۲. کارایی، عملکرد و سلامت مالی بانک‌ها

کارایی بیشتر در سه حوزه مهندسی، مدیریت و اقتصاد مطرح است. در حوزه علم مدیریت، علاوه بر نهاده‌ها و سرمایه‌های فیزیکی، نهاده‌ها و سرمایه‌های انسانی نیز در نظر گرفته می‌شوند؛ بنابراین از آنجا که کارایی افراد با توجه به تشویق‌ها و تنبیه‌ها ممکن است توان افراد نیز بیشتر یا کمتر شود، مقدار محاسبه شده برای آن به مرز واحد محدود نمی‌شود (مهرگان، ۱۳۸۶). به طور کلی کارایی، معرف نسبت ستانده به نهاده در مقایسه با یک استاندارد مشخص است که مقدار آن همواره کوچکتر از ۱ است. با توجه به خدماتی بودن بانک‌ها و نیز اهداف محاسباتی، کارایی را می‌توان به این صورت تعرف کرد: نسبت حداقل هزینه ممکن به هزینه تحقق یافته برای ارائه میزان مشخص ستاده در مقایسه با واحدهای مشابه در آن صنعت

1- Levitt

2- Punal & Schipper

(شباهنگ و برهانی، ۱۳۷۸). هدف صورت‌های مالی عبارت است از ارائه اطلاعاتی تلخیص و طبقه‌بندی شده درباره وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف پذیری مالی واحد تجاری که برای طیفی گسترده از استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی در اتخاذ تصمیمات اقتصادی مفید واقع گردد. اتخاذ تصمیمات اقتصادی توسط استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی مستلزم ارزیابی توان واحد تجاری جهت ایجاد وجه نقد و زمان و قطعیت ایجاد آن است. این توان در نهایت، تعیین‌کننده ظرفیت واحد تجاری جهت انجام پرداختهایی از قبیل پرداخت حقوق و مزایا به کارکنان، پرداخت به تامین‌کنندگان کالا و خدمات، پرداخت مخارج مالی، انجام سرمایه‌گذاری، باز پرداخت تسهیلات دریافتی و توزیع سود بین صاحبان سرمایه است (تقی نتاج و همکاران، ۱۳۹۷).

ارزیابی توان ایجاد وجه نقد از طریق تمرکز بر وضعیت مالی، عملکرد مالی و جریان‌های نقدی واحد تجاری و استفاده از آنها در پیش‌بینی جریان‌های نقدی مورد انتظار و سنجش انعطاف پذیری مالی، تسهیل می‌گردد. وضعیت مالی یک واحد تجاری در برگزیده منابع اقتصادی تحت کنترل آن، ساختار مالی آن، میزان نقدینگی و توان باز پرداخت بدهی‌ها و ظرفیت سازگاری آن با تغییرات محیط عملیاتی است. اطلاعات درباره وضعیت مالی در تراز نامه ارائه می‌شود. عملکرد مالی واحد تجاری در برگزیده بازده حاصل از منابع تحت کنترل واحد تجاری است. اطلاعات در مورد جریان‌های نقدی در صورت جریان وجوه نقد ارائه می‌شود. این اطلاعات از جنبه‌ای دیگر عملکرد مالی واحد تجاری را از طریق انعکاس مبالغ و منابع اصلی جریان‌های ورودی و خروجی وجه نقد به نمایش می‌گذارد. انعطاف پذیری مالی عبارت از توانایی واحد تجاری مبنی بر اقدام موثر جهت تغییر میزان و زمان جریان‌های نقدی آن می‌باشد به گونه‌ای که واحد تجاری بتواند در قبال رویدادها و فرصت‌های غیر منتظره واکنش نشان دهد. مجموعه صورت‌های مالی، اطلاعاتی را که جهت ارزیابی انعطاف پذیری واحد تجاری مفید است منعکس می‌کند (مفاهیم نظری گزارشگری مالی بندهای ۱-۶ تا ۱-۱۲).

سیستم بانکی ضعیف با توجه به ناتوانی در کنترل زیان دهی خود می‌تواند برای سیاست هدفگذاری دولت در سطح کلان اقتصادی خطرناک باشد؛ زیرا ورشکستگی بانک‌ها موجب ایجاد بحران مالی می‌شود؛ بنابراین وجود یک سیستم مالی ضعیف و غیرشفاف از جمله مهم‌ترین موانع هدف‌گذاری دولت در سطح کلان است. همچنین بدتر شدن وضعیت ترازنامه بانک‌ها موجب افزایش عدم تقارن اطلاعاتی و در نهایت کژگزینی و مخاطرات اخلاقی در

بازار اعتبارات می‌شود. این امر در سطح اقتصاد کلان به شدت سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های اقتصادی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و در نهایت موجب بحران بخش واقعی و مالی خواهد شد. طرح‌های نجات سیستم مالی موجب افزایش بدهی دولت و تبدیل این بدهی‌ها به نقدینگی در آینده خواهد شد (Bornesaid & Mauainathan, 2001). بحران‌های مالی در کشور و ورشکسته شدن برخی از مؤسسات مالی مانند موسسه توسعه و ادغام سایر مؤسساتی که در معرض ورشکستگی قرار گرفته است موجب شده است که سیاست‌گذاران بانک مرکزی و نظارت بیرونی بانک تمرکز بیشتری بر سلامت مالی مؤسسات پولی و اعتباری داشته باشند. از نظر تاریخی این اتفاق تقریباً مشابه اتفاقات رخ داده در سایر کشورهای دنیا و سایر بحران‌های مالی در دهه‌های ۱۹۹۰ و ۲۰۰۸ است. این رخ دادها باعث شد که دامنه وسیعی از برخی از شاخص‌های احتیاطی اقتصاد کلان معرفی شوند. عمدتاً این شاخص‌ها مرتبط با آسیب‌پذیری سیستم مالی و بازار دارایی‌ها هستند (رحیمیان و همکاران، ۱۳۹۲).

۲-۳. مدیریت راهبردی ریسک، کارایی، عملکرد و سلامت مالی

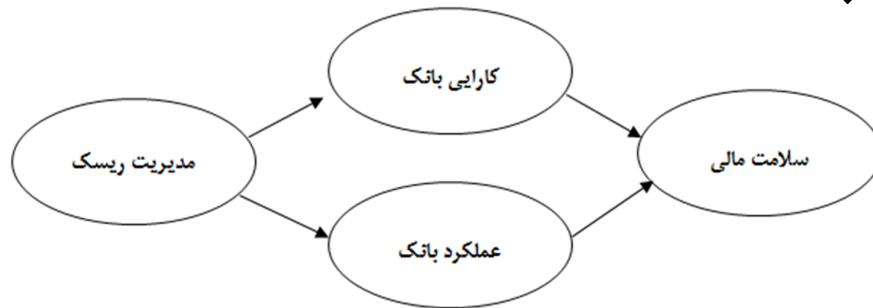
عملکرد و کارایی رفتاری است که جهت رسیدن به اهداف سازمانی، اندازه‌گیری یا ارزش‌گذاری می‌شود (کورتیس و همکاران، ۲۰۰۴). هدف از اندازه‌گیری کارایی و عملکرد این است که مدیران به درک واضح و روشنی از جنبه‌های مختلف سازمان برسند تا بتوانند تصمیمات هوشمندانه‌تری را اتخاذ نمایند. با اندازه‌گیری کارایی و عملکرد هر سازمان می‌توانند در جهت تحقق اهداف سازمان در راستای مأموریت و برنامه‌های استراتژیک پی برد و برای حفظ آن و بهبود کارایی و عملکرد سازمان برنامه‌ریزی لازم انجام داد (رحیمی، ۱۳۸۵). ریسک با مفهوم احتمال، محتمل زیان یا عدم اطمینان شناخته می‌شود. مدیریت ریسک فرآیندی است که هدف آن کاهش امکان آثار زیان‌آور یک فعالیت از طریق اقدام آگاهانه برای پیش‌بینی حوادث ناخواسته و برنامه‌ریزی برای اجتناب از آنها می‌باشد. هر جا که آینده ناشناخته باشد، ریسک وجود دارد. از این رو، آینده مطمئن سازمان وابسته به برنامه‌ریزی و تحلیل‌های صحیح است. لذا زمانی که در مورد مدیریت ریسک بحث می‌شود، هدف از بین بردن ریسک نیست، بلکه شناسایی و تعیین هزینه‌های ناشی از آن می‌باشد (متین‌نفس، ۱۳۸۴). مدیریت ریسک یکی از ابزارهای سیاست‌گذاری مدیریت در هر سازمان می‌باشد که با استفاده از بررسی و ارزیابی ریسک‌های موجود در سیستم و با هدف جلوگیری از وقوع شرایط

نامطلوب و یا کاهش اثرات عوامل خطرزا یا به عبارتی کاهش ریسک بوجود آمده است و مورد استفاده قرار می‌گیرد. مدیریت راهبردی ریسک اگر به موقع آغاز شود، می‌تواند سودمند باشد و ابزار قدرتمندی برای شناسایی زود هنگام ضعف در عملکرد باشد تا مدیریت بتواند برنامه‌های عملیاتی را جهت اداره کردن ریسک‌ها سازماندهی نماید (Cortish, 2007).

۲. فرضیه‌ها و مدل مفهومی پژوهش

با پیروی از رویکرد لو همکاران (۲۰۱۸)، پی شیانو (۲۰۱۶) و ژانگ و همکاران (۲۰۱۷)، در ردیابی مدل کارایی، عملکرد و سلامت مالی در پژوهش حاضر به صورت مستقیم و غیرمستقیم آزمون شده است. با توجه به آنچه گفته شد، فرضیه‌های پژوهش به صورت زیر تدوین شده اند:

- کارایی بانک‌ها بر پایه نقش تعاملی تعیین انباره و اشتباهی ریسک بر سلامت مالی تاثیر دارد.
- کارایی بانک‌ها بر پایه نقش تعاملی تدوین و اجرای استراتژی ریسک بر سلامت مالی تاثیر دارد.
- کارایی بانک‌ها بر پایه نقش تعاملی ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران بر سلامت مالی تاثیر دارد.
- کارایی بانک‌ها بر پایه نقش تعاملی گزارش دهی و شفافیت بر سلامت مالی تاثیر دارد.
- عملکرد بانک‌ها بر پایه نقش تعاملی تعیین انباره و اشتباهی ریسک بر سلامت مالی تاثیر دارد.
- عملکرد بانک‌ها بر پایه نقش تعاملی تدوین و اجرای استراتژی ریسک بر سلامت مالی تاثیر دارد.
- عملکرد بانک‌ها بر پایه نقش تعاملی ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران بر سلامت مالی تاثیر دارد.
- عملکرد بانک‌ها بر پایه نقش تعاملی گزارش دهی و شفافیت بر سلامت مالی تاثیر دارد.

شکل (۱): چارچوب مفهومی پژوهش

پژوهش حاضر از روش پرسشنامه آنلاین^۱ و حضوری در مرحله گردآوری اطلاعات و روش مدل سازی معادلات ساختاری^۲ با رویکرد حداقل مربعات جزئی در مرحله استنتاج استفاده شد. در این پژوهش، مدیران کلیه بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، برای نمونه آماری انتخاب شده و مطالعه شدند. به منظور پخش پرسشنامه در بین مدیران ستادی و شعب بانک‌های مورد مطالعه که سابقه بیش از ۱۰ سال دارند، طی سه ماه به دفتری مرکزی یا شعب آنها مراجعه شد. مراجعات حضوری منتهی به پخش پرسشنامه ۸۲ بانک-شعبه بود که از این تعداد ۳۱ مورد به دلیل عدم کفایت یا صحت داده‌ها، مردود شناخته شد و تعداد مشاهدات صحیح را به ۵۱ مورد رساند و طی ۱۱۱ پرسشنامه از طریق شبکه‌های اجتماعی بصورت آنلاین پخش شد و از این تعداد ۱۱ مورد به دلیل عدم کفایت یا صحت داده‌ها، مردود شناخته شد و تعداد مشاهدات صحیح را به ۱۰۰ مورد رساند و در نهایت مجموعاً نمونه آماری به ۱۵۱ مورد ارزیابی نهایی قرار گرفت. در مورد کفایت حجم نمونه در روش مدل سازی معادلات ساختاری نیز باید گفت، برای کسب نتایج معتبر و قابل تعمیم، طبق نظریه چن، مارکولین و نیوستد (۲۰۰۳)، حجم نمونه باید نسبت ۱۰ مورد به ازای هر پارامتر برآورد شد باشد. بنتلر و همکارانش نیز ۵ مورد را به ازای هر پارامتر پیشنهاد کرده اند (هیر و همکاران، ۲۰۰۶)؛ بنابراین با توجه به مدل ساختاری این پژوهش، مشاهدات موجود (۱۵۱ مورد) به لحاظ آماری کفایت می‌کند.

در این مطالعه، متغیر مستقل برون زای مدیریت ریسک بوده که از طریق متغیرهای

1- Porsline.com

2- PLS

مستقل درون زای: تعیین انباره و اشتباهی ریسک، تدوین و اجرای استراتژی ریسک، ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران و گزارش دهی و شفافیت اندازه گیری می شود. متغیرهای مکنون درونزا شامل کارایی و عملکرد بانک ها بوده که به روش پرسشنامه استاندارد شده سنجیده شده است. سوالات این پرسشنامه برگرفته از پرسشنامه استاندارد شده شیائو (۲۰۱۶) و ژانگ و همکاران (۲۰۱۷) است. به علاوه، برای توسعه و بومی سازی ابزار پژوهش متناسب با محیط کشور و تأیید روایی آن، از نظر استادان دانشگاه و خبرگان بانکی کشور بهره برده شد. جدول ۱ اطلاعات مربوط به متغیرهای پژوهش را نشان می دهد.

جدول (۱): متغیرهای مدل پژوهش

ردیف	نام متغیر	نقش	نوع	ساختار
۱	مدیریت ریسک	مستقل	ادراکی	انعکاسی
۱-۱	تعیین انباره و اشتباهی ریسک			
۲-۱	تدوین و اجرای استراتژی ریسک			
۳-۱	ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران			
۴-۱	گزارش دهی و شفافیت			
۲	کارایی بانک	وابسته/مستقل	ادراکی	انعکاسی
۳	عملکرد بانک			
۴	سلامت مالی بانک	وابسته	ادراکی	انعکاسی

۳. یافته های پژوهش

در جدول ۲، اطلاعات جمعیت شناختی مربوط به نمونه آماری ارائه شده است. حدود ۵۲ درصد پاسخ دهندگان، در دفاتر مرکزی فعالیت داشتند. همچنین سطح تحصیلات ۶۸ درصد از پاسخ دهندگان کارشناسی ارشد بوده و شایان ذکر است که این دسته از افراد، مشارکت بهتری از حیث قبول پاسخ به پرسشنامه و کیفیت پاسخگویی داشته اند.

جدول (۲): اطلاعات جمعیت شناختی پاسخ دهندگان

متغیر	گروه	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۱۳۷	۹۱
	زن	۱۴	۹
سن (سال)	کمتر از ۳۰	۱۰	۷
	۳۱ تا ۴۰	۶۶	۴۴
	۴۱ تا ۵۰	۵۴	۳۶
	۵۱ تا ۶۰	۲۱	۱۶
سطوح تحصیلات	کارشناسی و پایین تر	۴۴	۲۹
	کارشناسی ارشد	۱۰۳	۶۸
	دکتری	۴	۳
فعالیت	دفتر مرکزی	۷۸	۵۲
	شعب	۷۳	۴۸

برای آزمون فرضیه‌ها به روش مدل سازی معادلات ساختاری، از نسخه ۳.۲.۷ نرم افزار آماری SMART-PLS استفاده شد. زمانی که حجم مشاهدات اندک است یا توزیع نرمالی ندارد، ترجیح بر بکارگیری نرم‌افزارهایی نظیر SMART-PLS است (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲). در مدل پژوهش، متغیرهای پژوهش به صورت سازه‌های انعکاسی سطح بالاتر، مدل سازی گردید. مراحل کار و روش‌های استفاده شده مطابق جدول ۳ است.

جدول (۳): خلاصه مراحل تحلیل داده‌ها

پایایی	پایایی شاخص‌ها	
	آلفای کرونباخ	بررسی تک بعدی بودن
روایی	پایایی مرکب	
		روایی افتراقی
	بررسی اعتبار اشتراک	همبستگی سازه‌ها و همخطی چندگانه ((VIF
ارزیابی مدل بیرونی	برآورد ضریب مسیر	
	ضریب تعیین ((R ² متغیرهای پنهان درون زای	

ارتباط پیش بین	بررسی شاخص های کیفیت مدل
وارسی اعتبار اشتراکی	
وارسی اعتبار حشو	
معیار نیکوئی برازش ((GOF و ریشه مجذور میانگین باقیمانده ((SRMR	آزمون فرضیه ها
بررسی ضرایب معناداری Z مربوط به هر یک از فرضیه ها	

به منظور ارزیابی مدل اندازه گیری (مدل بیرونی)، پایایی و روایی سازه‌ها و شاخص‌ها ارزیابی می‌شود. آلفای کرونباخ و پایی مرکب برای هر یک از سازه‌های مدل بیشتر از ۰/۶ بدست آمد. همچنین تمام شاخص‌ها از پایایی لازم برخوردار بودند. به منظور بررسی روایی سازه‌های مدل، از روایی همگرا و روایی تشخیصی استفاده شد. معیار متوسط واریانس استخراج شده برای ارزیابی روایی همگرای تمام سازه‌های مدل، بیشتر از ۰/۵ است و با توجه به اینکه جذر میانگین واریانس استخراج شده در قطر ماتریس بیشتر از همبستگی یا سازه با سازه‌های دیگر است، بنابراین این ملاک نیز از حد قابل قبولی برخوردار است؛ بنابراین کیفیت سازه‌های مدل از روایی مناسبی برخوردار هستند. به منظور ارزیابی مدل ساختاری (مدل درونی)، ابتدا معناداری بارهای عاملی با استفاده از روش بوت استرپ برای به دست آوردن مقادیر t بررسی می‌شود. نتایج معناداری مسیرها در جدول ۴ مشاهده می‌شود.

جدول (۴): بررسی روابط بین سازه‌های پژوهش و معناداری آنها

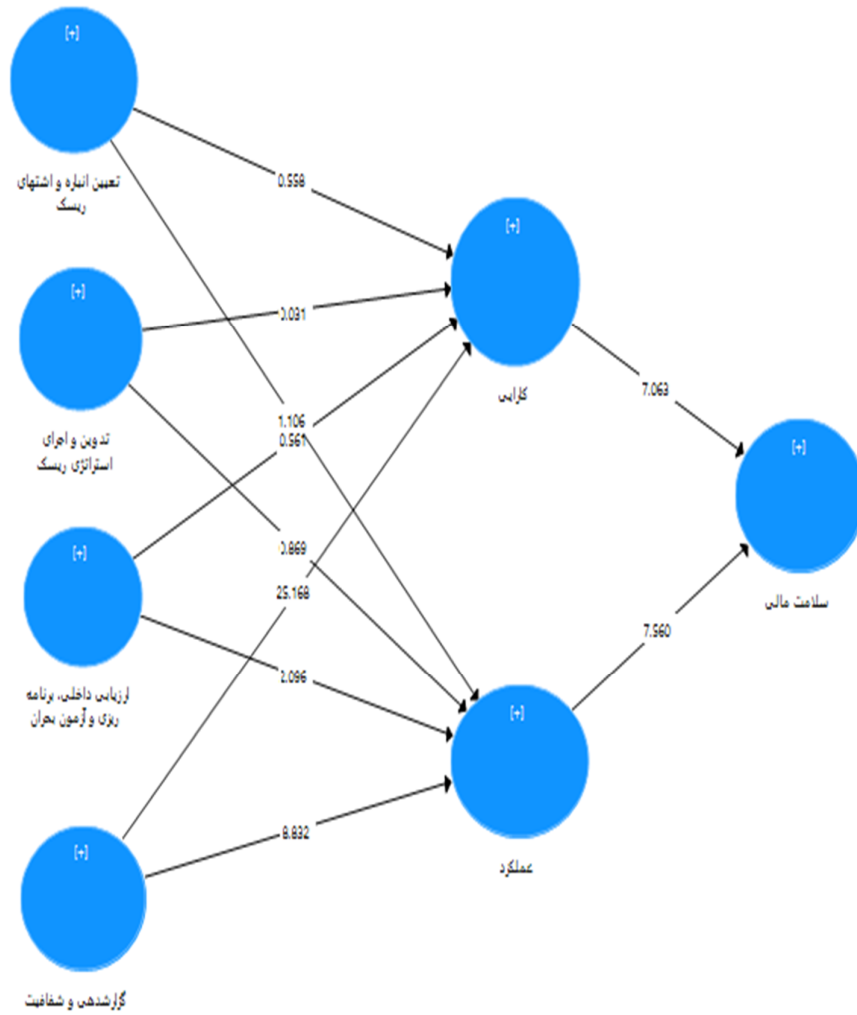
تفسیر	سطح معناداری*	انحراف معیار	ضریب مسیر	مسیر
عدم تأیید	۰/۵۳۵	۰/۱۰۷	۰/۰۵۷	سلامت مالی → کارایی بانک → تعیین انباره و اشتباهی ریسک
عدم تأیید	۰/۰۳۰	۰/۱۳۴	۰/۰۰۴	سلامت مالی → کارایی بانک → تدوین و اجرای استراتژی ریسک
عدم تأیید	۰/۵۲۶	۰/۰۷۰	۰/۰۵۳	سلامت مالی → کارایی بانک → ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران
تأیید	۶/۸۳۵	۰/۰۶۹	۰/۳۹۲	سلامت مالی → کارایی بانک → گزارش دهی و شفافیت
عدم تأیید	۱/۰۹۱	۰/۲۵۰	۰/۲۷۳	سلامت مالی → عملکرد بانک → تعیین انباره و اشتباهی ریسک
عدم تأیید	۰/۹۰۲	۰/۳۲۸	۰/۲۹۶	سلامت مالی → عملکرد بانک → تدوین و اجرای

				استراتژی ریسک
تائید	۲/۱۶۴	۰/۲۰۹	۰/۴۵۲	سلامت مالی → عملکرد بانک → ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران
تائید	۵/۵۶۸	۰/۰۷۰	۰/۴۷۱	سلامت مالی → عملکرد بانک → گزارش دهی و شفافیت

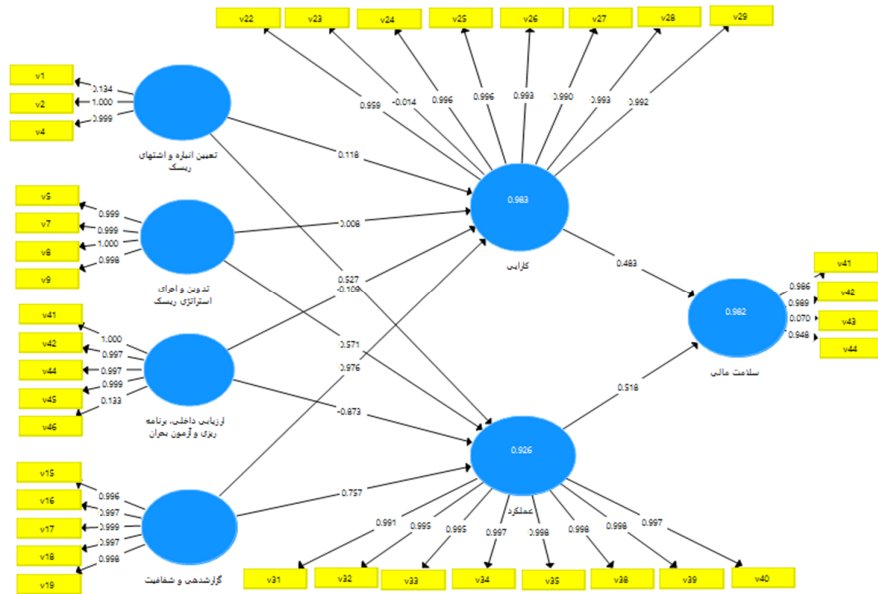
*Sig>95%

همانطور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود؛ مسیر تعیین انباره و اشتباهی ریسک بر تعامل بین کارایی بانک و سلامت مالی معنادار نبوده $t=0/535 < 1/96$ ، از این رو فرضیه اول رد می‌شود. مسیر تدوین و اجرای استراتژی ریسک بر تعامل بین کارایی بانک و سلامت مالی معنادار نبوده $t=0/030 < 1/96$ ، از این رو فرضیه دوم رد می‌شود. مسیر ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران بر تعامل بین کارایی بانک و سلامت مالی معنادار نبوده $t=0/526 < 1/96$ ، از این رو فرضیه سوم رد می‌شود. مسیر گزارش دهی و شفافیت بر تعامل بین کارایی بانک و سلامت مالی معنادار بوده $t=6/835 > 1/96$ ، از این رو فرضیه چهارم تأیید می‌شود. مسیر تعیین انباره و اشتباهی ریسک بر تعامل بین عملکرد بانک و سلامت مالی معنادار نبوده $t=0/1/091 < 1/96$ ، از این رو فرضیه پنجم رد می‌شود. مسیر تدوین و اجرای استراتژی ریسک بر تعامل بین عملکرد بانک و سلامت مالی معنادار نبوده $t=0/902 < 1/96$ ، از این رو فرضیه ششم رد می‌شود. مسیر ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران بر تعامل بین عملکرد بانک و سلامت مالی معنادار نبوده $t=2/164 > 1/96$ ، از این رو فرضیه هفتم تأیید می‌شود. مسیر گزارش دهی و شفافیت بر تعامل بین عملکرد بانک و سلامت مالی معنادار بوده $t=5/568 > 1/96$ ، از این رو فرضیه هشتم تأیید می‌شود.

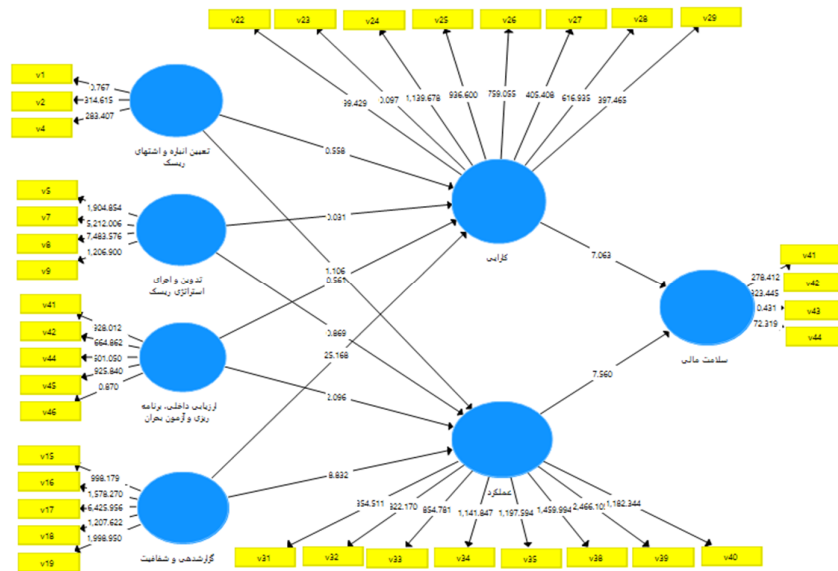
در مدل‌های اندازه‌گیری و ساختاری مورد بررسی، برای اندازه‌گیری برازش مدل بیرونی از میانگین اشتراک و برای برازندگی مدل ساختاری از ضریب تعیین R^2 استفاده می‌شود. مقدار میانگین اشتراک نشان دهنده درصدی از تغییرات شاخص‌ها است که به وسیله سازه متناظر توجیه می‌شود و پژوهشگران سطح قابل قبول برای اشتراک آماری را بیشتر از ۰/۵ ذکر کرده‌اند (Lee & et al, 2008). با توجه به مقادیر R^2 که نشان دهنده توانایی مدل در توصیف سازه است، مدل ارائه شده برازش مناسبی دارد. همچنین برازندگی مدل، برابر ۰/۸۳ محاسبه شد که گویای برازندگی مناسب آن است. در ادامه مدل اصلاح شده به صورت شکل ۲ خواهد بود:

شکل (۲): مدل ساختاری به همراه آماره های t

شکل (۳): نتایج آزمون t مدل اصلاح شده

شکل (۴): ضرایب ساختاری مدل اصلاح شده

۴. نتیجه‌گیری و بحث

پژوهش حاضر، از اولین پژوهش‌های انجام شده در حوزه کارایی و عملکرد و سلامت مالی بانک‌ها در کشور است که با هدف بررسی تاثیر ابعاد مدیریت ریسک بر تعامل بین کارایی، عملکرد و سلامت مالی بانک‌ها اجرا شد. با پیروی از پژوهش‌های لو و همکاران (۲۰۱۸)، مرزی و همکاران (۲۰۱۸)، بیتار و همکاران (۲۰۱۸)، ژانگ و همکاران (۲۰۱۸)، دانگ و همکاران (۲۰۱۷) و بیانیه سوم بال (۲۰۱۴)، مدیریت ریسک به عنوان متغیر مستقل، متشکل از سازه‌های تعیین انباره و اشتباهی ریسک، تدوین و اجرای استراتژی ریسک، ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران و گزارش دهی و شفافیت تعریف شد. کارایی و عملکرد بانک‌ها به عنوان لایه متاثر از مدیریت ریسک شکل گرفت و در نهایت سلامت مالی بانک‌ها به عنوان متغیر مکنون در مدل وارد شد.

در پژوهش حاضر، به منظور تبیین و درک بهتر ساز و کار اثرگذاری ابعاد مدیریت ریسک بر کارایی، عملکرد و سلامت مالی بانک‌ها، فرضیه‌های تدوین شده آزمون شدند. فرضیه نخست پژوهش، ناظر بر تاثیر تعیین انباره و اشتباهی ریسک بر تعامل بین کارایی و سلامت مالی بانک بود که رد این فرضیه، هم راستا با یافته‌های لو و همکاران (۲۰۱۸) مرزی و همکاران (۲۰۱۸)، بیتار و همکاران (۲۰۱۸) نبود. فرضیه دوم و سوم پژوهش مبنی بر تاثیر تدوین و اجرای استراتژی ریسک و ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و ریسک بر تعامل بین کارایی و سلامت مالی بانک که رد شده و همسو با یافته‌های لو و همکاران (۲۰۱۸)، بیتار و همکاران (۲۰۱۸)، ژانگ و همکاران (۲۰۱۸)، دانگ و همکاران (۲۰۱۷) نمی‌باشد. فرضیه چهارم پژوهش مبنی بر تاثیر گزاره دهی و شفافیت بر تعامل بین کارایی سلامت مالی بانک که تأیید شده و با یافته‌های لو و همکاران (۲۰۱۸) مطابقت دارد. فرضیه پنجم و ششم پژوهش مبنی بر تاثیر تعیین انباره و اشتباهی ریسک و تدوین و اجرای استراتژی ریسک بر تعامل بین کارایی و سلامت مالی بانک که رد شده و با یافته‌های لو و همکاران (۲۰۱۸) مطابقت ندارد. در نهایت فرضیه هفتم و هشتم مبنی بر تاثیر ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و ریسک و گزارش‌دهی و شفافیت بر تعامل بین کارایی و سلامت مالی بانک تأیید شده و با یافته‌های لو و همکاران (۲۰۱۸) همسو می‌باشد.

جدول (۶): خلاصه نتایج فرضیه های تحقیق

نتیجه	فرضیه	
عدم تأیید	کارایی بانک‌ها برپایه نقش تعاملی تعیین انباره و اشتباهی ریسک بر سلامت مالی تأثیر دارد.	۱
عدم تأیید	کارایی بانک‌ها برپایه نقش تعاملی تدوین و اجرای استراتژی ریسک بر سلامت مالی تأثیر دارد.	۲
عدم تأیید	کارایی بانک‌ها برپایه نقش تعاملی ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران بر سلامت مالی تأثیر دارد.	۳
تأیید	کارایی بانک‌ها برپایه نقش تعاملی گزارش دهی و شفافیت بر سلامت مالی تأثیر دارد.	۴
عدم تأیید	عملکرد بانک‌ها برپایه نقش تعاملی تعیین انباره و اشتباهی ریسک بر سلامت مالی تأثیر دارد.	۵
عدم تأیید	عملکرد بانک‌ها برپایه نقش تعاملی تدوین و اجرای استراتژی ریسک بر سلامت مالی تأثیر دارد.	۶
تأیید	عملکرد بانک‌ها برپایه نقش تعاملی ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران بر سلامت مالی تأثیر دارد.	۷
تأیید	عملکرد بانک‌ها برپایه نقش تعاملی گزارش دهی و شفافیت بر سلامت مالی تأثیر دارد.	۸

۵. پیشنهادهای مبتنی بر نتایج حاصل از آزمون فرضیه های تحقیق

یافته‌های پژوهش گویای آن است که گزارش دهی و شفافیت موجب افزایش کارایی و عملکرد بانک‌ها و در نهایت تعامل این دو موجب افزایش سلامت مالی بانک‌ها می‌شود. همچنین ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران و شفافیت و گزارش دهی از یک سو موجب افزایش عملکرد مطلوب بانک و از سوی دیگر موجب افزایش سلامت مالی بانک‌ها می‌شود. طبق نتایج حاصل از آزمون فرضیه چهارم، کارایی بانک‌ها تحت تأثیر سازه چهارم مدیریت ریسک (شفافیت و گزارش دهی) و تعامل این دو موجب افزایش سلامت مالی بانک‌ها می‌گردد. به عبارتی، می‌توان سازه شفافیت و گزارش دهی و تعامل آن با کارایی را عامل فزاینده سلامت مالی بانک‌ها دانست. همچنین، طبق نتایج حاصل از آزمون فرضیه هشتم، عملکرد مالی بانک‌ها تحت تأثیر سازه چهارم مدیریت ریسک (شفافیت و گزارش دهی) و تعامل این دو موجب افزایش سلامت مالی بانک‌ها می‌گردد. لذا به سپرده‌گذاران، سرمایه‌گذاران بالفعل، بالقوه و سایر ذینفعان پیشنهاد می‌شود که توجه بیشتری به بحث شفافیت و گزارش دهی بانک‌ها

داشته باشند و آن را در مدل‌های تصمیم‌گیری خود لحاظ نمایند زیرا این سازه موجب افزایش کارایی و عملکرد و سلامت مالی بانک‌ها و همچنین می‌تواند مبنایی برای تصمیم‌گیری آن‌ها در سرمایه‌گذاری باشد. با توجه به نتایج این فرضیه، می‌توان چنین استنباط نمود بانک‌هایی که از شفافیت و گزارش دهی قوی برخوردارند، دارای کارایی و عملکرد قوی می‌باشند. طبق نتایج حاصل از آزمون فرضیه هفتم، عملکرد بانک‌ها تحت تأثیر سازه سوم مدیریت ریسک (ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران) و تعامل این دو موجب افزایش سلامت مالی بانک‌ها می‌گردد. به عبارتی، می‌توان سازه‌های ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران و تعامل آن با کارایی را عامل فزاینده سلامت مالی بانک‌ها دانست. از این رو به سپرده‌گذاران، سرمایه‌گذاران بالفعل، بالقوه و سایر ذینفعان پیشنهاد می‌شود که توجه بیشتری به بحث ارزیابی داخلی، برنامه ریزی و آزمون بحران بانک‌ها داشته باشند و آن را در مدل‌های تصمیم‌گیری خود لحاظ نمایند زیرا این سازه‌ها موجب بهینه‌سازی عملکرد و سلامت مالی بانک‌ها و همچنین می‌تواند مبنایی برای تصمیم‌گیری آن‌ها در سرمایه‌گذاری باشد.

منابع

- بولو، قاسم، مهام، کیهان و گودرزی، اسماعیل (۱۳۸۹). تغییر حسابرس مستقل و شفافیت اطلاعاتی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانش حسابداری، سال اول، شماره ۱، ۱۱۱-۱۳۵.
- پاک‌مرام، عسگر، رشیدیان، مینا و بیگ زاده، جعفر (۱۳۹۳). رابطه بین مالکیت دولتی و محافظه‌کاری شرطی حسابداری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش حسابداری، شماره ۱۴، ۸۸-۹۴.
- تقوی، مهدی، احمدیان، اعظم و کیانوند، مهران (۱۳۹۲). بررسی تحلیلی بر تأثیر حاکمیت شرکتی بر ثبات سیستم بانکی کشورهای در حال توسعه با تأکید بر شاخص مالکیت بانک‌ها، دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، سال ششم، شماره ۱۹، ۴۵-۶۶.
- تقی نتاج، غلامحسین، بحری، جمال و قادری، قدرت (۱۳۹۷). تأثیر کیفیت حاکمیت شرکتی بر عملکرد بانکها با نقطه تعدیل‌کنندگی کیفیت افشاء، فصل‌نامه مطالعات مالی و بانکداری اسلامی، دوره ۴ شماره ۸، ۱۲۷ تا ۱۵۱.
- توحیدی نیا، ابوالقاسم و نصیری. محمد (۱۳۹۷). ضرورت یا عدم ضرورت پایبندی به الزامات کفایت سرمایه در بانکداری بدون ربا: دیدگاه‌های رقیب راهبرد توسعه، شماره ۱۸۷، ۵۵-۲۱۸.
- حیدری، محمدسعید، ابراهیمی، سیدبابک و محبی، نگین (۱۳۹۶). مدل‌سازی ریسک اعتباری سبد تسهیلات اعتباری بانک با استفاده از مدل‌سازی اکچوئری (مطالعه موردی: بانک رفاه)، دانش مالی تحلیل اوراق بهادار (مطالعات مالی) تابستان ۱۳۹۶ - شماره ۳۴، ۵۵ تا ۷۱.
- خشنود. زهرا و اسفندیاری. مرضیه (۱۳۹۳). وام دهی بانکی و کفایت سرمایه: مقایسه بانک‌های دولتی و خصوصی در ایران، پژوهش‌های پولی-بانکی، سال ۷، شماره ۲۰، ۲۱۱-۲۳۵.
- داوری. علی و رضازاده. آرش (۱۳۹۳). مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار PLS، چاپ دوم، تهران، انتشارات جهاد دانشگاهی.
- رحیمیان. نظام‌الدین، محمدی. حمیدی و صالحی راد. معصومه (۱۳۹۲). نقش سازوکارهای حاکمیت شرکتی در عملکرد بانک‌ها، بررسی‌های حسابداری، دوره ۱، شماره ۱، ۹۷-۱۱۹.
- شاهچرا. مهشید (۱۳۹۶). تغییرات در مقررات کمیته بال، تازه‌های اقتصاد، سال ۸، شماره ۱۲۹.

- شباهنگ، رضا و برهانی، حمید (۱۳۷۸). سنجش کارایی در بانک‌های تجاری ایران و ارتباط آن با ابعاد سازمانی و مالی. فصلنامه آینده‌پژوهی مدیریت، (۲) ۱۰، ۶۴-۴۹.
- صفتی، فرید، ترابی، تقی و هژبر کیانی، کامبیز (۱۳۹۶). بررسی تغییرات کارایی مقیاس اقتصادی در بانکهای دولتی و خصوصی با استفاده از روش تابع تولید مرزی تصادفی، فصلنامه دانش مالی تحلیل اوراق بهادار (مطالعات مالی) پاییز ۱۳۹۶، شماره ۳۵، ۱۹-۳۳
- صدری. محمود (۱۳۸۷). بررسی مقایسه ای شاخص های سنتی و نوین سنجش عملکرد، شماره ۱۹۴، ۶۷-۸۰.
- مفاهیم نظری گزارشگری مالی بندهای ۱-۶ تا ۱-۱۲.
- مهدوی، غلامحسین، علیزاده طلا تپه، وحید (۱۳۹۴). بررسی رابطه‌ی بین حاکمیت شرکتی و سطح افشای داوطلبانه در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پیشرفت‌های حسابداری، دوره هفتم، شماره اول، ۲۰۳-۲۳۰.
- مهرگان، محمدرضا؛ شاهبندرزاده، حمید (۱۳۸۴). ارائه روشی برای ارزیابی عملکرد شعب بانک با استفاده از تکنیک تصمیم‌گیری چندشاخصه، فصلنامه تحقیقات مالی، شماره ۲۰، ۱۲۴-۱۰۷
- همتی، حسن، کاظمی. حسین، رستمی. زینب (۱۳۹۲). تأثیر سازوکارهای نظام راهبردی شرکتی بر عملکرد مالی و شفافیت اطلاعاتی، فصلنامه سیستم اطلاعاتی مدیریت، دوره ۲، شماره ۲، ۱۲۳-۱۴۸.

Adams, B. A., Kenneth, C. & Perry, T. (2009). Earnings management and initial public offerings: The case of the depository industry, *Journal of Banking & Finance*, 33, 2363-2372.

Almuakawi, M.A. (2018). Impact of Managerial Factors on Commercial Bank Profitability: Empirical Evidence from Jordan, *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*, 3(3): 298-310.

Basel III, A Risk Management Perspective May 5, 2010.

Bitar, Kuntara Pukthuanthong & Thomas Walker (2018). "The effect of capital ratios on the risk, efficiency and profitability of banks: Evidence from OECD countries", *Journal of International Financial Markets Institutions and Money*. Volume 53, pages 227-262.

Bitar, Kuntara Pukthuanthong & Thomas Walker (2018). The effect of capital ratios on the risk, efficiency and profitability of banks: Evidence from OECD countries, *Journal of International Financial Markets Institutions and Money*. Volume 53, 227-262

Bornesaid, M. & S. MuUainathan (2001). "Are CEOs Rewarded for Luck? The Ones Without Principals Are," *Quarterly Journal of Economics* 116 (No. 3, Aug.), 901-932.

Chang, Yu-Lun Chen, Robin K. Chou, Tai-Hsin Huang (2015). "Corporate Governance, Product Market Competition and Dynamic Capital Structure", *International Review of Economics and Finance*. doi: 10.1016/j.iref.2014.12.013.

Chin, W. W., Marcolin, B.L & Newsted, P.R (2003). A partial least squares latent variable modeling approach for measuring interaction effects: Results from a Monte Carlo simulation study and an electronic-mail emotion/adoption study, *Information Systems Research*, 14(2), PP: 189-217

Cohen, D. A, Dey, T. Lys (2008). Real and accrual-based Earnings Management in the pre-and post- Sarbanes-Oxley periods. *The Accounting Review* 83 (3): pp. 757-787 .

Cortish, E (2004). "Futuring: The exploration of the future". World Future Society.

Dong, K & Piesse, J (2016). Determinants of bank profitability in transition countries: What matters most?. *Research in International Business and Finance*, 38, 69-82.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E & Tatham, R.L (2006). *Multivariate data analysis 6th Edition*. Pearson Prentice Hall, New Jersey. Humans: Critique and reformulation. *Journal of Abnormal Psychology*, 87, 49-74.

Karen, L (2005). *Defining Risk and Credit Risk Management* .

Konovalova, N & Zarembo, J (2015). Imbalanced Liquidity Risk Management: Evidence from Latvian and Lithuanian Commercial Banks, *Copernican Journal of*

- Finance and accounting, vol4, No 1.
- Lasoud. Y (2018). "Corporate governance and financial stability in Islamic banking", *Managerial Finance*, <https://doi.org/10.1108/MF-12-2016-0370>.
- Lee, J., Park, S. Y., Baek, I. & Lee, C. S. (2011). The impact of the brand management system on brand performance in B-B and B-C environments. *Industrial marketing management*.855-848,(7)37.
- Li ang, L. W., Cheng, C. P & Lin, Y. P (2015). A Study of the Relationship between Bank Survival and Cost Efficiency. *Journal of Finance*, 3(2), 35-47 .
- Lin, H. F. (2007). Predicting consumer intentions to shop online: An empirical test of competing theories. *Electronic Commerce Research and Applications*, 6, pp. 433-442.
- Liu x (2014) Systemic Risk of Commercial Bank: A markov – Switching Quantile Auto regression Approach. *Journal of Finance*. May 4 .
- Liu, M & Wysocki, P (2007). Cross-sectional determinants of information quality proxies and cost of capital measures, Working paper, Pennsylvania State University.
- Lu. Ying, Gan. Christopher, Hu. Baiding, Toh. Moau & Cohen. D (2018). Bank efficiency in New Zealand: a stochastic frontier approach, *NEW ZEALAND ECONOMIC PAPERS*, <https://doi.org/10.1080/00779954>.
- Lu. Ying, Gan. Christopher, Hu. Baiding, Toh. Moau & Cohen. D (2018). "Bank efficiency in New Zealand :a stochastic frontier approach", *NEW ZEALAND ECONOMIC PAPERS*, <https://doi.org/10.1080/00779954>.
- Mazazi L (2018). "Corporate governance and financial stability in Islamic banking", *Managerial Finance*, <https://doi.org/10.1108/MF-12-2016-0370>
- Pobnal L.,R.D & Shepier. L.A.Maines (2002). " Evaluating Financial Reporting Quality : The Effects of Financial Expertise Versus Financial Literacy", *The Accounting Review* , Supplement. 15-OECD(1999),(2004)" *OECD Principles of Corporate Governance*", OECD, Paris.
- Scannella, E (2016). Theory and Regulation of Liquidity Risk Management in Banking, *International Journal of Risk Assessment and Management* 19(1/2):4-21.
- Yong Tana & Christos Floro (2013). risk, capital and efficiency in Chinese banking *Int. Fin. Markets, Inst. and Money* 26 - 78– 393
- Zeynab, A & Mensi.A (2018). Financial Performance Analysis of the Jordanian Arab Bank by Using the DuPont System of Financial Analysis, *International Journal of Economics and Finance*, 4(4): 86-94.
- Zhang, J., Zhang, Y., Song, J & Cheng, L (2018). "Evaluating relative merits of four baseflow separation methods in Eastern Australia". *Journal of hydrology*, 549, 252-263.
- Zhang, J., Zhang, Y., Song, J & Cheng, L (2018). Evaluating relative merits of four baseflow separation methods in Eastern Australia. *Journal of hydrology*, 549, 252-263

